**C U R T E A  D E  A P E L  N O R D**

Dosarul nr.21rji-1707/24 Judecătoria Edineț sediul Briceni
Judecător Ghenadie Comerzan

**D E C I Z I E**
**În numele Legii**

25 februarie 2025 mun. Bălți

**Colegiul penal al Curții de Apel Nord**
Având în componența sa:
Președintele ședinței: Ion Talpa
Judecătorii: Ecaterina Arseni, Oxana Mironov

a judecat în ordine de recurs, fără participarea părților, recursurile directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Andrei Socol declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 22 octombrie 2024, privind admiterea plângerii condamnatului Gornea Oleg înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului,

După expunerea esenței cauzei de către judecătorul-raportor, ţinând cont de argumentele invocate în recurs, în raport cu materialele cauzei şi prevederile legii în vigoare, Colegiul penal,-

**C O N S T A T Ă :**

La data de 09.07.2024, în Judecătoria Edineţ, sediul Briceni a fost înregistrată plângerea condamnatului Gornea Oleg împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale,

Prin încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 22.10.2024, s-a admis plîngerea condamnatului Gornea Oleg împotriva administraţiei instituţiilor penitenciare referitoare la condiţiile de detenţie care, conform jurisprudenţei Curţii Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului garantate de art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor

fundamentale; s-a constatat faptul că Gornea Oleg a fost deţinut în perioada 08.11.2023-09.08.2024 în Penitenciarul nr.2 Lipcani în condiţii contrare prevederilor art. 3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în total o perioadă de 258 (două sute cincizeci şi opt) zile, în calitate de condamnat; în condiţiile art. 473/4 alin. (4) CPP, s-a redus pedeapsa condamnatului Gornea Oleg cu 26 (douăzeci şi şase) zile pentru perioada de 258 (două sute cincizeci şi opt) zile, în care condamnatul s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 2 Lipcani cu statut de condamnat, calculîndu-se 1 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie; termenul pedepsei definitive stabilite lui Gornea Oleg, prin încheierea Judecătoriei Edineţ, sediul Briceni din 19.01.2021, în baza art. 84 alin. (4) Cod Penal, cu închisoare pe un termen de 06 (şase) ani, s-a redus cu 26 (douăzeci şi şase) zile; s-a obligat administraţia instituţiei Penitenciare nr. 2 Lipcani să înlăture condiţiile precare de detenţie în termen de 15 zile.

Nefiind de acord cu soluția instanței, directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani Andrei Socol, în termen a contestat încheierea sus-menționată cu recurs nemotivat, ulterior a depus recurs suplimentar prin care a solicitat admiterea recursului, casarea încheierii Judecătoriei Edineț sediul Briceni din 22.10.2024, rejudecarea cauzei și pronunţarea unei noi hotărâri, prin care a respinge plîngerea condamnatului Gornea Oleg ca fiind neîntemeiată.

În susținerea cererii de recurs a invocat următoarele argumente:

- în raportul de evaluare a condiţiilor de detenţie, prezentat în cadrul şedinţei de judecată, au fost prezentate probele, inclusiv şi fototabele, care cu certitudine dovedesc, în Penitenciarul nr.2-Lipcani condamnatului Gornea Oleg, au fost acordate condiţiile minime necesare de detenţie.

- standartele CPT prevăd norma de spaţiu de locuit pentru per prizonier într-o celula cu mai multe ocupaţii 4 m2. însă CPT nu susţine în mod vertiginos opinia că o abatere minoră de la minimul standartelor poate fi considerată , în sine, ca fiind tratare inumană şi degradantă a deţinutului, atîta timp cît se pot găsi şi alţi factori de atenuare, cum ar fi, în special, faptul că deţinuţii sunt în măsură să petreacă o cantitate considerabilă de timp în fiecare zi în afară celulelor (în ateliere, cursuri sau alte activităţi). Criteriul poate fi apreciat prin prisma condiţiile de detenţie ca fiind un tratament inuman şi degradant, în cazul în care celulele sunt extrem de supraaglomerate sau, că în majoritatea cazurilor, combină o serie de elemente negative, cum ar fi: insuficienţa numărului de paturi pentru toţi deţinuţii; igiena precară;infectarea cu paraziţi; ventilaţia, încalzirea sau lumina insuficientă; lipsa salubrizării în celule şi, în consecinţă, utilizarea de găleţi sau sticle pentru nevoile naturii. Examinarea criteriului „spaţiu acordat fiecărui deţinut” prin prisma art.3 CEDO, urmează a fi efectuat cumulativ cu alţi factori, care contribuie aprecierea detenţie ca fiind inumană şi degradantă sau infirmarea acestui fapt.

- judecătorul de instrucţie a examinat cauza formal, în lipsa unei aprecieri obiective a aspectelor de fapt şi de drept, în lipsa unei analizei complete, în ansamblu şi sub toate aspectele a împrejurărilor cazului, fapt ce denotă netemeinicia încheierii judecătorului de instrucţie bazată exclusiv pe alegaţiile condamnatului.

Potrivit prevederilor art.447 alin.(1) Cod procedură penală, *recursul se judecă în termen rezonabil, fără prezența părților la proces.*

Respectând principiul contradictorialității, instanța de recurs a fixat data examinării recursurilor şi a dispus să se comunice părților la proces despre aceasta, cu acordarea dreptului depunerii referinței, însă până la data examinării recursurilor, declarate de către administrația Penitenciarului nr. 2 Lipcani, părțile nu au depus referință asupra recursurilor declarate.

Cercetând materialele cauzei deduse judecății, verificând încheierea contestată prin prisma motivelor de recurs invocate, Colegiul penal consideră necesar de a respinge ca nefondate recursurile declarate și a menține încheierea primei instanțe, din următoarele considerente.

Conform prevederilor art. 448 Cod procedură penală, *(1) Judecând recursul, instanţa verifică legalitatea şi temeinicia hotărârii atacate pe baza materialului din dosarul cauzei şi a oricăror documente noi prezentate în instanţa de recurs*.

În temeiul prevederilor art. 449 alin. (1) pct. 1) lit. a) Cod procedură penală, *Judecând recursul, instanţa adoptă una din următoarele decizii: respinge recursul, menţinând hotărârea atacată, dacă: recursul este nefondat.*

În motivarea soluției adoptate, Colegiul Penal reține următoarele circumstanțe, după cum urmează:

Prin încheierea Judecătoriei Edineţi, sediul Briceni din 19.01.2021, în baza art. 84 alin. (4) Cod penal, prin cumul parţial al pedepselor aplicate prin decizia Curţii de Apel Bălţi din 30.09.2020 şi prin sentinţa Judecătoriei Drochia, sediul Central din 06.02.2020, lui Gornea Oleg s-a stabilită pedeapsa definitivă cu închisoare pe un termen de 06 ani, cu executarea pedepsei în penitenciarul de tip semiînchis. Termenul executării pedepsei s-a calculat din data de 19.01.2021, cu includerea în termenul executării pedepsei perioada aflării sub arest din 15.01.2019 până la 25.05.2019, perioada reţinerii din 24.12.2013 până la 27.12.2013, perioada aflării sub arest preventiv şi la domiciliul din 27.11.2016 până la 22.11.2017, perioada executării pedepsei din 15.09.2020 până la 19.01.2021.

Prin încheierea Judecătoriei Edineţ, sediul Briceni din 15.07.2021, s-a constatat faptul deţinerii condamnatului Gornea Oleg în condiţii inumane şi degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 11 Bălţi, fiind redus termenul pedepsei în condiţiile art. 473/4 alin. (4) CPP cu 10 zile, care a fost menţinută prin decizia Curţii de Apel Bălţi din 27 septembrie 2021.

Prin încheierea Judecătoriei Edineţ, sediul Briceni din 31.05.2022, s-a constatat faptul deţinerii condamnatului Gornea Oleg în condiţii inumane şi degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 2 Lipcani pînă la data de 31.05.2022, fiind redus termenul pedepsei în condiţiile art. 473/4 alin. (4) CPP cu 57 zile.

Prin decizia Curţii de Apel Bălţi din 17.10.2022, încheierea Judecătoriei Edineţ, sediul Briceni din 31.05.2022 a fost casată parţial în partea calculului zilelor în care condamnatul s-a deţinut în P-2 Lipcani. Astfel, s-a constatat faptul deţinerii lui Gornea Oleg în P-2 Lipcani în perioada 16.11.2020 - 05.04.2022 în condiţii inumane şi degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO, în total 505 zile. În conformitate cu art. 473/4 alin. (4) CPP, s-a redus termenul pedepsei cu 50 (cincizeci) zile pentru perioada de 500 zile, cu calcularea a 1 zile de reducere pentru 10 zile de detenţie. În privinţa perioadei rămase de 5 zile care nu poate fi redusă s-a considerat necesar de a lăsa în continuare în termenul executării pedepsei.

Prin încheierea Judecătoriei Edineţ, sediul Briceni din 21.05.2024, s-a constatat faptul deţinerii condamnatului Gornea Oleg în condiţii inumane şi degradante contrare prevederilor art. 3 CEDO în Penitenciarul nr. 2 Lipcani pînă la data de 07.11.2023, fiind redus termenul pedepsei în condiţiile art. 473/4 alin. (4) CPP cu 59 zile.

Potrivit materialelor cauzei, condamnatul Gornea Oleg s-a aflat în detenţie în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada 08.11.2023 - 09.08.2024 data întocmirii raportului, în total o perioadă de 258 (două sute cincizeci şi opt zile) zile în calitate de condamnat.

Cu referire la încheierea Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 22.10.2024, Colegiul penal stabilește că judecătorul de instrucție corect a admis plângerea condamnatului Gornea Oleg împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, garantate de art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale.

Colegiul penal consideră întemeiată concluzia instanței de fond privind constatarea faptului că Gornea Oleg a fost deţinut în condiții contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, în Penitenciarul nr. 2 Lipcani în perioada 08.11.2023-09.08.2024 în calitate de condamnat.

Afiliindu-se celor constatate de judecătorul de instrucție, Colegiul penal consideră că dificultățile cu care s-a confruntat condamnatul Gornea Oleg pe parcursul detenției sale în Penitenciarul nr. 2 Lipcani, în calitate de condamnat au

depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției într-un mod contrar prevederilor art.3 din Convenție.

**Conform art.3 a Convenției Europene pentru apărarea drepturilor omului,** *nimeni nu poate fi supus torturii, nici pedepselor sau tratamentelor inumane ori degradante.*

**Conform art. 473[2] alin. (1) CPP***, plângerea împotriva administrației instituției penitenciare referitoare la condițiile de detenție care, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, încalcă drepturile condamnatului sau prevenitului garantate de art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale poate fi înaintată de către condamnat sau prevenit personal sau prin intermediul unui avocat la instanța în a cărei rază teritorială se află instituția penitenciară ale cărei acțiuni sau inacțiuni se contestă.*

**Conform prevederilor art. 473[2] alin. (3) CPP***, condamnații care au fost deținuți cel puțin 10 zile în condiții contrare prevederilor art. 3 din Convenția pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, drepturi care reies din obligația statului de a asigura condițiile de detenție, pot solicita, cu titlu de despăgubiri, reducerea pedepsei.*

**Conform prevederilor art. 473[4] alin. (4) CPP***, În cazul constatării circumstanţelor prevăzute la art.473[2] alin.(3), instanţa de judecată dispune reducerea pedepsei condamnatului, calculându-se de la 1 la 2 zile de reduceri pentru 10 zile de detenţie în condiţii precare calculate cumulativ. Instanţa de judecată poate rotunji în favoarea condamnatului termenul de pedeapsă constatat ca fiind executat în condiţii contrare prevederilor art.3 din Convenţia pentru apărarea drepturilor omului şi a libertăţilor fundamentale, pentru a deduce integral acest termen din termenul rămas neexecutat.*

Examinând actul judecătoresc de soluționare a plângerii condamnatului în raport cu materialul probator administrat pe caz, Colegiul penal reține că judecătorul de instrucție a cercetat cauza sub toate aspectele, obiectiv și complet, iar încheierea recurată este pasibilă menținerii fără modificări.

În acest sens, apreciind argumentele plângerii cu privire la condițiile de detenție invocate în raport cu poziția instituției penitenciare consemnată în raportul anexat la materialele cauzei, prin prisma principiilor generale stabilite în jurisprudența CEDO cu referire la încălcarea art. 3 din Convenție, judecătorul de instrucție just a stabilit că pe parcursul perioadei vizate, Gornea Oleg s-a deținut în condiții de supraaglomerare, nefiind respectată norma spațiului locativ per persoană, confirmându-se și celelalte alegații ale condamnatului referitor la condiţiile sanitare şi igienice, sistemul de canalizaţie şi aerisire, alimentaţia,

accesul la apă potabilă ș.a., ceea ce evident determină încălcarea drepturilor sale garantate de art.3 CEDO.

Colegiul penal în acest sens menționează prevederile pct. 464 al Statutului executării pedepsei de către condamnați, potrivit căruia, *fiecare deținut se asigură cu spațiu de cazare în mărime nu mai mică de 4 m², care trebuie să fie iluminat natural și artificial, încălzit și ventilat conform normativelor de construcții*.

În acest aspect, Colegiul penal consideră oportun de a se referi și la practica CEDO expusă în cauzele *Kantyrev împotriva Rusiei*, *Kadikis împotriva Letoniei* și *Melnik împotriva Ucrainei*, unde Curtea a reiterat, că atunci când suprapopularea dintr-o închisoare atinge un anumit nivel, acest element este suficient, în sine, pentru a concluziona încălcarea art.3 din Convenție. În general, este vorba despre cazurile în care *spațiul personal* acordat unui reclamant este mai mic de 3 m².

Colegiul penal reține criticele invocate de către judecătorul de instrucție asupra raportului administrației instituției penitenciare, precum că: Gornea Oleg s-a aflat în instituția penitenciară în condiții de detenție acceptabile, care au corespuns minimului necesar, ultimul nefiind marginalizat sub nici un aspect inuman și/sau degradant, nefiind fundamentate pe careva probe, iar pentru a aprecia credibilitatea uneia dintre părți, în lipsa altor dovezi, instanța s-a bazat pe rapoartele organizațiilor naționale și internaționale ce țin de acest aspect.

La analiza condițiilor de cazare a deținutului, Colegiul va face trimitere la cele indicate în Raportul anual pentru anul 2017 al Consiliului pentru Prevenirea Torturii, membrii Consiliului au făcut trimitere la constatările Comitetului European pentru prevenirea Torturii şi Tratamentelor sau Pedepselor Inumane şi Degradante, în care a fost subliniat că starea spaţiului de locuit pentru deţinut ar trebui de examinat nu doar prin prisma numărului de deţinuţi din celulele instituţiilor penitenciare la momentul dat, dar în egală măsură, şi ţinând cont de ratele oficiale de ocupare (numărul de paturi per celulă), în baza standardului de cel puţin 4 m² de spaţiu locativ per deţinut şi de a revizui, în consecinţă, capacitatea oficială a instituţiilor penitenciare. Spaţiul ocupat de către anexele sanitare/toalete construite nu ar trebui să fie incluse în acest calcul.

Conform celor indicate în Raportul privind vizita preventivă efectuată la Penitenciarul nr. 2 Lipcani pe data de 24 aprilie 2018, la compartimentul **II „Informaţii generale despre instituţie”** la alin. 1 s-a indicat: *„La momentul vizitei, în instituţie erau deţinute 308 persoane (cu 22 persoane mai mult decât plafonul admis; dintre care 255 condamnaţi în sector de tip închis, dintre care 12 persoane erau separate pe securitatea personală în baza art. 206 al Statutului executării pedepsei condamnaţilor şi 53 condamnaţi, deţinuţi în penitenciar în virtutea funcţiilor ocupate anterior”.* La compartimentul **III „Situaţia condamnaţilor în penitenciarul nr. 2”** la pct.1 se indică: *„CpPT salută faptul că*

*Ministerul Justiţiei prin ordinul său nr. 1159 din 19.12.2017, cu privire la aprobarea numărului maxim de persoane admis pentru deţinere în penitenciare, introduce normele reale privind stabilirea plafoanelor de detenţie pentru instituţiile penitenciare şi se abrogă ordinul MJ nr. 576 din 31.12.2014, cu privire la aprobarea numărului maxim de condamnaţi admişi pentru deţinere în penitenciare. Conform ordinului MJ nr. 1159 din 19.12.2017, numărul maxim de deţinuţi admişi pentru deţinere în Penitenciarul nr. 2 or. Lipcani a fost stabilit pentru 286 persoane. Acest ordin a intrat în vigoare din 01.01.2018.* ***CpPT constată că la momentul vizitei fiecare condamnat beneficia de suprafaţa locativă mai puţin de 4 m².*** *Aşadar, CpPT nu poate trece cu vederea că în penitenciar au fost deţinuţi 308 condamnaţi,* ***numărul căruia depăşeşte numărul stabilit prin ordinul Ministerului Justiţiei nr. 1159 din 19.12.2017, cu privire la aprobarea numărului maxim de persoane admis pentru deţinere în penitenciare.*** *CpPT recomandă Administraţiei penitenciare să respecte strict prevederile ordinului MJ nr. 1159 din 19.12.2017 şi nu să depăşească numărul maxim de persoane admis pentru deţinere în Penitenciarul nr. 2 or. Lipcani".*

Tot în acest raport, membrii Consiliului de prevenirea Torturii indică şi situaţia în aceea ce priveşte asistenţa medicală, reiterând la compartimentul **VII „Asistenţa medicală în Penitenciarul nr. 2"** *la pct. 16 că, „Reieşind din majorarea numărului de condamnaţi şi numărul mic de angajaţi medicali, Consiliul îşi exprimă îngrijorarea privind accesul deţinuţilor la îngrijiri medicale".* În compartimentul ***Constatări*** la pct. 12 este indicat *„Există o problemă în asigurarea cu personal medical, ce influenţează accesul la servicii medicale a condamnaţilor, precum şi documentarea pretinselor acte de tortură, tratamente inumane şi degradante", iar la pct. 18 - Examinarea medicală se realizează în prezenţa personalului nemedical în cazul vizitelor la stomatolog, dar şi în gărzile de noapte ale asistentelor medicale".* În compartimentul ***Recomandări*** la pct. 6 şi 7 se indică*: Asigurarea serviciului medical cu personal în vederea realizării conforme a accesului la medic. Excluderea practicii de examinarea medicală în prezenţa personalului nemedical.*

Respectiv, Colegiul penal, la fel ca și judecătorul de instrucție, consideră că dificultățile cu care s-a confruntat Gornea Oleg pe parcursul detenției sale în perioada nominalizată, au depășit nivelul inevitabil de suferință inerent detenției și au atins pragul de severitate contrar art.3 din Convenție, aceste condiții fiind suficiente pentru constatarea încălcărilor admise în penitenciarul vizat.

În sensul celor descrise supra, Colegiul penal apreciază conținutul recursurilor declarate de directorul Penitenciarului nr. 2 Lipcani ca fiind o expunere a dezacordului cu soluția adoptată, fără a se indica încălcări la emiterea soluției, ceea

ce nu poate servi temei pentru modificarea soluției just adoptate de judecătorul de instrucție.

Distinct de cele reținute supra, Colegiul penal ține să menționeze că este eronată soluția primei instanțe privind rotunjirea perioadei reduse din perioada constatată de 258 zile în care condamnatul Gornea Oleg a fost deținut în condiții contrare prevederilor art. 3 din CEDO, cu calcularea 1 zile de reducere pentru 10 zile de detenție, de la 25 zile la 26 zile de reducere, însă din motivul că condamnatul Gornea Oleg, la momentul emiterii prezentei decizii, era eliberat din instituția penitenciară în care se deținuse, Colegiul penal nu consideră oportun să desființeze actul juridic contestat.

În împrejurările constatate, instanța de recurs ajunge la concluzia că recursul declarat la caz este nefondat, din care motiv urmează a fi respins, cu menținerea în vigoare a actului judecătoresc contestat.

În conformitate cu prevederile art. 449 alin. (1) pct.1) lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal,-

**D E C I D E :**

Recursurile directorului Penitenciarului nr. 2 Lipcani, Andrei Socol declarate împotriva încheierii Judecătoriei Edineț, sediul Briceni din 22 octombrie 2024, privind admiterea plângerii condamnatului Gornea Oleg înaintată împotriva administrației instituțiilor penitenciare referitor la condițiile de detenție care conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, afectează drepturile condamnatului, în baza art.3 din Convenția pentru apărarea drepturilor și a libertăților omului, se resping ca nefondate, încheiere care se menține fără modificări.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței: Ion Talpa

Judecători: Ecaterina Arseni

Oxana Mironov